

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик и литература** за четврта (IV) година на средното гимназиско образование за учебната 2020/21 година.

MAKEDONYA EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
EĞİTİMİ GELİŞTİRME BÜROSU

LİSE EĞİTİMİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

KISALTILMIŞ ÖĞRETİM PROGRAMI

IV SINIF

ÜSKÜP, Ağustos 2020

1. Giriş

Türk Dili ve Edebiyatı dersi için kısaltılmış öğretim programı – Orta öğretim lise eğitiminin birinci sınıfı için **Türk Dili ve Edebiyatı**, öğretim programına göre düzenli olarak gerçekleştirilen bu konu ile ilgili öğretim programı tarafından sağlanan ve beklenen sonuçlara dayanmaktadır.

Kısaltılmış program, 145 öğretim günü içinde gerçekleştirilmesi gereken belirli konuları ve öğretim birimlerini belirler. Yürürlükte olan olan programda belirlenen haftalık ders fonlarını, yani bu konu için kısaltılmış programda haftada öngörülen dört ders dikkate alınmalıdır. Kısaltılmış öğretim programındaki eğitim alanları: **Kompozisyon (İletişim) , Dil ve Edebiyat alanlarına eşit olarak bölünmüş 116 dersi sağlamak gerekmektedir.**

Özellikle vurgulanarak söylenmesi gereken şey şudur: kısaltılmış programda öğretim birimlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesinde öğretmen, yürürlükte olan öğretim programında belirlenen hedefler / beklenen sonuçlar, belirli kavramlar, yöntemler ve faaliyetler tarafından yönlendirilir.

2. Konulara ve Öğretim Birimlerine Genel Bakış

S. No.	KOMPOZİSYON (İLETİŞİM) <u>Öğretim birimleri</u>	Gerçekleştirilmesi için önerilen ders sayısı
1.	DİL VE DİLİN ÖNEMİ	1
2.	SÖZLÜ VE YAZILI İFADE	2
	DİNLEME	
	KONUŞMA	
3.	OKUMA	7
	Araştırmaya Yönelik Okuma	
	Metindeki zaman, Mekân, Mantık ve Bilgi Bağlantıları	
	Hikâye Etme	
	Tasvir	
	Açıklama	

	İlmi, Fikrî İfadelerin Özellikleri	
	Metinde Plân	
	Metnin türü	
	Metnin çeşitli Yönlerden Yorumlanması	
	Metinde Kişi, Olay ve Durum	
4.	YAZMA	10
	Plânlı Yazma Çalışmaları	
	Fikrî Yazılar	
	Yazı İncemeleri	
5.	YAZILI YOKLAMA	4
	İki yazılı yoklama (bir ders hazırlık ve bir ders gerçekleştirme)	
	Bu öğretim alanının gerçekleştirilmesi için toplam ders sayısı	24

S. No.	DİLBİLGİSİ	Gerçekleştirilmesi için önerilen ders sayısı
	<u>Öğretim birimleri</u>	
1.	DİLİN YERİ VE ÖNEMİ	2
2.	CÜMLE	20
	Yapılarına Göre Cümleler	
	Yüklemin Türüne Göre Cümleler	
	Anlamlarına Göre Cümleler	
	Yüklemin Yeri Bakımından Cümleler	
	Cümle Çözümlemesi (Tahlili)	
3..	YAZIM (İMLÂ) VE NOKTALAMA İŞARETLERİ	4
	Yazım (İmlâ)	
	Noktalama işaretleri	
	Bu öğretim alanının gerçekleştirilmesi için toplam ders sayısı	26

S. No.	EDEBİYAT VE LEKTÜR <u>Öğretim birimleri</u>	Gerçekleştirilmesi için önerilen ders sayısı
1.	EDEBİYATIN VARLIĞI VE AMACI	1
2.	BATI ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI -II	1
3.	CUMHURİYET SONRASI TÜRK EDEBİYATI	6
4.	- 1940 Yılına Kadar Türk Edebiyatı	
	Manzum Eserler	
	Ahmet Kutsi Tecer	
	Necip Fazıl Kısakürek	
	Mensur Eserler	
5.	HIKÂYE	2
	Memduh Şevket Esendal	
6.	ROMAN	
	Reşat Nuri Güntekin	2
7.	SON DÖNEM TÜRK EDEBİYATI	6
	Manzum Eserler	
	Eserlerinden faydalanılacak şahsiyetler:	
	Arif Nihat Asya	
	Fazıl Hüsnü Dağlarca	
	Ahmet Muhip Dranas	
	Orhan Veli Kanık	
	Behçet Necatigil	
	Cahit Sıtkı Tarancı	
	Mensur Eserler	
8.	HIKÂYE	5
	Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	
	Sait Faik Abasıyanık	

	Orhan Kemal	
	S. Kudret Aksal	
9.	ROMAN	4
	Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	
	Peyami Safa	
	Ahmet Hamdi Tanpınar	
10.	TİYATRO	4
	Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	
	Necati Cumalı	
	Turan Oflazoğlu	
11.	GEZİ VE HÂTİRAT	6
	Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	
	Yakup Kadri Karaosmanoğlu	
	Yusuf Ziya Ortaç	
	Abdülhak Şinasi Hisar	
12.	DENEME - ELEŞTİRİ Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	5
	Suut Kemal Yetkin	
	Cemil Meriç	
	Mehmet Kaplan	
13.	EDEBİYAT TARİHİ	4
	Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	
	Ahmet Hamdi Tanpınar	
	Vasfı Mahir Kacatürk	
14.	GÜNÜMÜZ HALK EDEBİYATI	5
	Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	
	Aşık Veysel	
	Yaşar Kemal	
	Orhan Pamuk	
15.	TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK EDEBİYATI	5

	Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:	
	Bahtiyar Vahapzade	
	Şehriyar	
	Cengiz Aytmatov	
	Ismail Gaspıralı	
	Cengiz Dağcı	
	BALKAN TÜRKLERİ EDEBİYATI	
	Makedonya Dışındaki Balkan Türk Edebiyatı	
16.	MAKEDONYA TÜRKLERİ EDEBİYATI	5
	Eserlerinden Yararlanılacak Şahsiyetler:	
	Şükrü Ramo	
	Fahri Kaya	
	İlhami Emin	
	Necato Zekeriya	
17	ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI	5
	Alain (Fransız Edebiyatı)	
	J.Rudyard Kipling (İngiliz Edebiyatı)	
	T.S.Eliot (Amerikan Edebiyatı)	
	Bu öğretim alanının gerçekleştirilmesi için toplam ders sayısı	66
	Üç öğretim alandaki ders sayısının TOPLAMI:	116 (24+26+66)

3. Didaktik Öneriler

Dördüncü sınıf için orta lise eğitimi için Türk Dili ve Edebiyatı öğretim programı, koşullara göre daha az sayıda öğretim günü ile öğretim ihtiyaçları ile uyumlu hale getirilerek üç öğretim alanına ayrılmıştır. Dilbilgisi alanın temel olarak doğru dil formülasyonları ve modern Türk dilinin dilbilgisine saygı gösterilerek iletişim becerilerini sözlü ve yazılı olarak uygulamalıdır. Dil öğretim birimlerini öğretirken, öğrendiğiniz kuralları tanıyacakları ve doğru ya da yanlış kullanımı görecekları sanatsal olmayan metinler gibi farklı fonksiyonel stiller kullanın ve böylece kurallara müdahale edeceksiniz. Bu tür metinler aracılığıyla, benimsenmesi planlanan yazım kuralları için sınıfları gerçekleştirebileceksiniz (yazım kuralları her

ders pratik olarak kabul edilmesine rağmen). Dil ile ilgili içeriğini öğrenirken modülleri uygun konularla bağlamanız gerekir. İlk derste tanıtımında/sunumunda dilin bir işaretler sistemi olarak iletişim için kullanın ve pratik olarak bu konuyla ilgili kavramları gösterin, uygulayın. Noktalama işaretlerini ve imla kurallarını yeri geldikçe her derste uygulayın fakat bu konular için belirlenen derslerde kuralları vurgulayın. Fonetik bölümünü gerçekleştirirken, yazımla bağlantı kurun, nazım sözleri ve fonolojik / fonetik olarak adlandırılan etkileyici araçlarla bağlantı kurun ve bunları kavratmalıyız. Bazı sözcükler, kavramlar/deyimler, atasözleri ve kategorileri olan bölümler, şiirsel eserlerin analizi ve yorumu ile nesir eserlerin analizi ve yorumları ve ifade araçlarıyla ilişkilendirilebilir. İsim grubunu ve cümleyi dersin tekrarlamak istediğiniz bölümüne ekleyin ve o parçayı daire içine alıp işaretliyebilirsiniz, cümle Dilbilgisi alanındaki içerik çalışmasının sonuna bırakılabilir.

Edebiyat öğretim alanının içeriğini beklenen sonuçlara göre ayarlayın ve öğrencilerin okuma, anlama ve yorumlama yapabileceğiniz, sanatsal ve sanatsal olmayan metinler üzerinde pratik yapma bilgisini kazandıracakınız içeriği elde etmek için başarı değerlendirmesi standartlarını birbirine bağlayın.

Aslında, Edebiyat eğitim alanı, türetilmiş öğrenme sonuçları aracılığıyla, öğrencilerin metin türlerini bulmasını, tanımasını ve sınıflandırmasını, bunları lirik, destansı veya dramatik olarak yorumlamasını ve değerlendirmesini ve tanımlanabilir öğelerini aramasını gerektirir. Ayrıca, metinlerde sadece olaylar, zaman ve yer hakkında bireysel gerçekleri ayırt etmede değil, aynı zamanda karakterlerin bilgi ve nitelikleri, üslup araçları, çağın üslubunu veya üslup yönünü gösterecek unsurları da tanıyacak bilgileri tanımalıdırlar. Bütün bunlar, belirli bir kültürde, zamanda ve insan düşüncesi ile sanatının ve ona karşı tutumun gelişiminin bir bölümünde bir metnin genel ve geniş bir şekilde anlaşılması için bir fırsat verecektir. Mevcut programdaki lirik unsurları incelerken daha üslupsal ifade biçimleri listelenirken, bu programda liriklere ayrılan dersler içinde hemen öğretilmeleri beklenmez, ancak bunların bir kısmı ilkokulda öğretilir, aynı zamanda edebiyata adanmış her derste, okunan ve yorumlanan eserde mevcut olanlardan bahsedilecektir.

Mevcut (yürürlükte olan) programın pratik-profesyonel iletişime atıfta bulunan kısmı, özel talimatlar ile ödev verilerek gerçekleştirilebilir, bu nedenle onlar için özel sınıflar planlanmaz.

Programın bu kısaltılmış versiyonunda gerçekleştireceğimiz tüm dersler sayesinde, öğrencilerimizin her zaman gelişimlerini sağlayacak en önemli iki yetkinliği öğrenmelerine yardımcı olmak için: ana dillerinde sağlam iletişim ve nasıl öğrenileceğini öğrenmek.

Derslerin gerçekleştirilmesi için önerilen yöntemler ve teknikler - gerçekleştirme için zaman almayan, ancak etkili olan teknikleri / yolları kullanın, böylece hareketin olacağı bir ders alacaksınız ve yine de sentez için zaman alacaksınız.

Not: Program ve alt program alanlarında sınıfların kullanımı için belirtilen ders fonu sadece bir öneridir. Her öğretmen, kısaltılmış öğretim programın gerçekleştirdiği şartlara ve öğrencilerin imkanlarına göre, ihtiyaca göre bağımsız olarak (gerektiğinde ve fazla değişikliğe gitmemek şartıyla) program alanlarına ve alt alanlara göre derslerin fonunu belirleyebilir. Bu program kesinlikle 128 günde 116 ders saati gerçekleştirilmelidir.

Yöntem ve Teknikler

İnternet üzerinden (Uzaktan eğitim, online) yapılacak eğitim yöntem ve teknikler başta mevcut (yürürlükte olan) öğretim programdaki yöntem ve teknikler olmak üzere zaman, mekan ve koşullara uygun olmasına dikkat edilmelidir.

4. Öğretim kadrosu için normatif

Kısaltılmış öğretim programı, öğretim kadrosu normuna göre bir öğretmen tarafından mevcut (yürürlükte olan) öğretim programında verilen konuları gerçekleştirebilir.

Скратената наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик и литература за четврта (IV) година на гимназиско образование** ја утврди

Рег.бр. 12-8424/158
16-09-2020 г.

Министер,
Мила Царовска